

MODULE TH36

KỸ NĂNG GIẢI QUYẾT CÁC TÌNH HUỐNG SỰ PHẠM TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC HỌC SINH CỦA NGƯỜI GIÁO VIÊN CHỦ NHIỆM

❖ MỤC TIÊU

Sau khi học xong, người học đạt được các yêu cầu:

- Trình bày được khái niệm, phân loại các THSP trong công tác giáo dục học sinh của người giáo viên chủ nhiệm.
- Xác định được qui trình giải quyết các THSP trong công tác giáo dục học sinh của người giáo viên chủ nhiệm.
- Vận dụng qui trình giải quyết các tình huống cụ thể trong công tác giáo dục học sinh của người giáo viên chủ nhiệm.

❖ NỘI DUNG

Mục đích chủ yếu của modul này là trang bị cho người học một hệ thống kiến thức lý luận và những kỹ năng cơ bản liên quan đến *Kỹ năng giải quyết các tình huống sự phạm trong công tác GD HS của người GVCN lớp*. Do đó, nội dung của modul này tập trung vào các vấn đề cơ bản như khái niệm, phân loại tình huống sự phạm; qui trình xử lý các tình huống sự phạm ; các yêu cầu cơ bản khi giải quyết các tình huống v.v... Modul cũng giới thiệu một số tình huống thực tế trong công tác giáo dục học sinh để HV có thể phân tích các tình huống và vận dụng chúng vào công tác giáo dục học sinh.

❖ TÀI LIỆU, PHƯƠNG TIỆN

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1) Nguyễn Ngọc Bảo, *"Tình huống sự phạm: Nhân tố ảnh hưởng, cách giải quyết"*, Tạp chí ĐH&THCN, 99 (7), tr 7-9. (1999),
- 2) Bộ Giáo dục và Đào tạo, *Hướng dẫn biên soạn tài liệu phục vụ nội dung bồi dưỡng phát triển năng lực nghề nghiệp giáo viên*. Năm 2011
- 3) Nguyễn Đình Chính. *Bài tập tình huống Quản lý Giáo dục*. NXB Giáo dục. Năm 1995
- 4) Harold Koontz, Cyril O'donnell, Heinz Weihrich. *Những vấn đề cốt yếu của quản lý*. NXB Khoa học và kỹ thuật, 1992

- 5) Phó Đức Hòa, *Dạy học tích cực và cách tiếp cận trong dạy học tiểu học*. NXB ĐHSP Hà Nội. Năm
- 6) Đặng Vũ Hoạt, Hà Thị Đức *Lí luận dạy học đại học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, (2002),
- 7) I. Ia. Lecne, *Dạy học nêu vấn đề*, Nxb Giáo dục. (1977),
- 8) Lưu Xuân Mới. *Lí luận dạy học đại học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội, (2000),
- 9) Bùi Thị Mùi, *Tình huống sư phạm*, NXB ĐHSP Hà Nội . Năm
- 10) V.Okôn (1976), *Những cơ sở của việc dạy học nêu vấn đề*, Nxb Giáo dục.
- 11) Phan Thế Sùng - Lưu Xuân Mới (2000), *Tình huống và cách ứng xử tình huống trong quản lí giáo dục và đào tạo*, Nxb Đại học quốc gia Hà Nội.
- 12) Hà Nhật Thăng, *Tổ chức hoạt động giáo dục*, Hà Nội. (1995),
- 13) *Từ điển Tâm lý học*, NXB Khoa học xã hội, Hà Nội 2000

PHƯƠNG TIỆN

- Máy chiếu (nếu có)
- Giấy A0
- Bút dạ, bút màu

❖ NỘI DUNG CHI TIẾT

TÌNH HUỐNG SƯ PHẠM TRONG CÔNG TÁC GIÁO DỤC HS CỦA NGƯỜI GV CHỦ NHIỆM

Mục tiêu

- Xác định được khái niệm cơ bản về tình huống, tình huống có vấn đề, tình huống sư phạm
- Phân tích được các loại tình huống trong công tác giáo dục HS của người GVCN lớp trong thực tế.

Các hoạt động

TIẾP CẬN NHỮNG KHÁI NIỆM CƠ BẢN

NHIỆM VỤ

Làm việc cá nhân

Tìm hiểu về tình huống, tình huống sự phạm trong công tác giáo dục HS của người GV chủ nhiệm lớp.

Làm việc nhóm

Trao đổi trong nhóm hoàn thành bài tập.

1. Phân biệt tình huống sự phạm và tình huống thông thường.

Cho ví dụ minh họa

	THTT	THSP
Giống		
Khác		

2. Có ý kiến cho rằng tình huống sự phạm là tình huống có vấn đề. Anh, chị có đồng ý với ý kiến đó không? Vì sao?

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

1. Tình huống

Theo từ điển tiếng việt năm 2008: “*Tình huống là hoàn cảnh diễn biến, thường bất lợi, cần đối phó*” hay nói cách khác:

- Tình huống là thực tế khách quan có sự diễn biến, thường là những diễn biến bất lợi cần phải đối phó.

- Tình huống là một hệ thống phức tạp gồm chủ thể và khách thể. Trong đó chủ thể là người, còn khách thể là một hệ thống nào đó

- Tình huống là sự việc xảy ra tại một nơi, trong một thời gian buộc người ta phải suy nghĩ, hành động, đối phó, chịu đựng

Ở góc độ Tâm lý học, tình huống là hệ thống các sự kiện bên ngoài có quan hệ với chủ thể, có tác dụng thúc đẩy chủ thể đó. Trong quan hệ không gian, tình huống xảy ra bên ngoài nhận thức của chủ thể. Trong quan hệ thời gian, tình huống xảy ra trước so với hành động của chủ thể. Trong quan hệ chức năng, tình huống là sự độc lập của các sự kiện đối với chủ thể ở thời điểm mà người đó thực hiện hành động. [14]

Như vậy là, khi nói về *tình huống là nói tới một sự kiện thực tế khách quan nào đó xuất hiện, đặt ra yêu cầu phải xử lý, giải quyết một cách cụ thể*. Trong cuộc sống, con người thường đặt vấn đề: Có tình huống, đã xuất hiện tình huống; hoặc: khi có tình huống, nếu có tình huống; để thể hiện một sự kiện đột biến trong quá trình vận động, phát triển hoặc để thể hiện ý chí phải giải quyết một vấn đề nào đó không bình thường, xảy ra trong quá trình vận động, phát triển của thực tiễn.

2. Tình huống có vấn đề

Cho đến nay có nhiều công trình nghiên cứu về tình huống có vấn đề vì vậy “tình huống có vấn đề là gì” cũng được tìm hiểu và lý giải nhiều cách khác nhau

Theo C.L Rubinstein nhấn mạnh rằng tư duy chỉ bắt đầu ở nơi xuất hiện tình huống có vấn đề. Nói cách khác là ở đâu không có vấn đề thì ở đó không có tư duy. "Tình huống có vấn đề" luôn luôn chứa đựng một nội dung cần xác định, một nhiệm vụ cần giải quyết, một vướng mắc cần tháo gỡ...và do vậy, kết quả của việc nghiên cứu và giải quyết tình huống có vấn đề sẽ là những tri thức mới hoặc phương thức hành động mới với chủ thể.

- M.A.Machuski coi "tình huống có vấn đề" là một dạng đặc biệt của sự tác động qua lại giữa chủ thể và khách thể, được đặc trưng bởi một trạng thái tâm lý xuất hiện ở chủ thể trong khi giải quyết một bài toán, mà việc giải quyết vấn đề đó lại cần đến tri thức mới, cách thức hành động mới chưa hề biết trước đó.

- Macmutov. M.I.: "Tình huống có vấn đề là trở ngại về mặt trí tuệ của con người, xuất hiện khi anh ta chưa biết cách giải thích hiện tượng, sự kiện, quá trình của thực tế, khi chưa thể đạt tới mục đích bằng cách thức hoạt động quen thuộc. Tình huống này kích thích con người tìm tòi cách giải thích hay hành động mới" [7, tr 212].

- Theo A.V Petropski thì "tình huống có vấn đề là tình huống đặc trưng bởi trạng thái tâm lý xác định của con người, nó kích thích tư duy khi trước con người nảy sinh những mục đích và điều kiện hoạt động mới, trong đó những phương tiện và phương thức hoạt động trước đây mặc dù là cần nhưng chưa đủ để đạt mục đích mới nào".

- Hoặc như I.Ia. Lecne quan niệm "tình huống có vấn đề là một khó khăn được chủ thể ý thức rõ ràng hay mơ hồ, mà muốn khắc phục thì phải tìm tòi những tri thức mới, những phương thức hành động mới".

- "Tình huống có vấn đề hay tình huống học tập là trạng thái tâm lí xuất hiện khi con người gặp phải tình huống khó giải quyết bằng tri thức đã có, bằng cách thức đã biết mà đòi hỏi lĩnh hội tri thức mới và cách thức hành động mới. Nói cách khác, tình huống có vấn đề hay tình huống học tập là trạng thái tâm lí xuất hiện khi HS gặp phải mâu thuẫn giữa điều đã biết và điều chưa biết nhưng muốn biết" [5]

- "Tình huống có vấn đề là trạng thái tâm lí xuất hiện khi con người gặp phải tình huống gọi ra những khó khăn về mặt lí luận hay thực tiễn mà họ thấy cần thiết và có khả năng vượt qua nhưng không phải ngay tức khắc bằng những hiểu biết vốn có, bằng cách thức đã biết mà đòi hỏi lĩnh hội tri thức mới và cách thức hành động mới, phải trải qua một quá trình tích cực suy nghĩ, hoạt động để biến đổi hoặc điều chỉnh kiến thức sẵn có" [13]

Tóm lại, các định nghĩa, các quan điểm về tình huống có vấn đề đều đề cập chung đến một điểm như sau: *Tình huống luôn chứa đựng vấn đề/ mâu thuẫn và kích thích người học mong muốn, hứng thú giải quyết.*

3. Tình huống sư phạm

Công tác chủ nhiệm lớp của người giáo viên chủ nhiệm là hoạt động mang tính chủ động, sáng tạo. Người GVCN phải luôn luôn dự tính những công việc của học sinh và tập thể học sinh phù hợp với sự vận động, phát triển của thực tế khách quan, nhưng trên thực tế người giáo viên chỉ dự tính được những đường hướng cơ bản, những vấn đề có tính tất yếu, tính quy luật, không thể dự tính hết được những sự kiện không bình thường, những "cái ngẫu nhiên" trong quá trình phát triển - những sự kiện không bình thường đó là tình huống.

Từ khái niệm tình huống, từ đặc điểm của hoạt động quản lý của người GVCN, có thể thống nhất quan niệm:

Tình huống trong công tác giáo dục học sinh của người giáo viên chủ nhiệm lớp là những sự kiện thực tế khách quan diễn ra có tính chất bất thường liên quan đến trách nhiệm quản lý của người giáo viên chủ nhiệm, buộc người giáo viên chủ nhiệm lớp phải có biện pháp giải quyết thích hợp.

Điều này cũng được thể hiện qua quan điểm của tác giả Nguyễn Ngọc Bảo (1999) cho rằng: "THSP là tình huống mà trong đó xuất hiện sự căng thẳng trong mối quan hệ giữa nhà giáo dục và người được giáo dục. Để giải quyết tình huống đó đòi hỏi nhà giáo dục phải nhanh chóng phản ứng, phát hiện đúng tình hình, tìm ra những biện pháp giải quyết tối ưu tình hình đó nhằm hình thành và phát triển nhân cách người được giáo dục và xây dựng tập thể người được giáo dục đó vững mạnh" [1, tr 7].

Giải quyết THSP thực chất là giải quyết vấn đề của công tác giáo dục học sinh trong tình huống. THSP chỉ được giải quyết khi vấn đề của công tác giáo dục học sinh - tức vấn đề sự phạm trong tình huống được chủ thể phát hiện, chấp nhận và giải quyết trong những điều kiện nhất định.

Xem xét mối quan hệ giữa tình huống có vấn đề và THSP cho thấy, một khi nhà giáo dục bị đặt vào một tình huống có vấn đề diễn ra trong công tác giáo dục học sinh, để giải quyết tình huống có vấn đề đó, nhà giáo dục phải tiến hành một quá trình tư duy sự phạm trên cơ sở những kinh nghiệm giáo dục HS sẵn có của mình, thì lúc đó nhà giáo dục đã đứng trước một THSP.

PHÂN LOẠI TÌNH HUỐNG

NHIỆM VỤ

Làm việc nhóm

Trao đổi trong nhóm giải quyết nhiệm vụ sau

- 1. Lập một sơ đồ (có thể bằng Grap hoặc bằng bản đồ tư duy) minh họa cho các cách phân loại tình huống***
- 2. Tại sao người ta nói sự phân loại tình huống chỉ mang ý nghĩa tương đối? Cho ví dụ cụ thể để chứng minh điều đó***

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

1. Phân loại tình huống

Có nhiều cách phân loại tình huống

1.1. Căn cứ theo tính vấn đề của tình huống có:

- Tình huống đúng sai (Mâu thuẫn)
- Tình huống phản bác
- Tình huống nghịch lý
- Tình huống.....

1.2. Căn cứ theo tính logic của vấn đề có thể có:

- Tình huống đối thoại
- Tình huống nghịch lí
- Tình huống những sự kiện mâu thuẫn
- Tình huống tranh luận biện chứng
- Tình huống hai bên cùng tranh luận và hai bên cùng đúng

1.3. Căn cứ vào phạm vi vấn đề có:

- Tình huống thông thường
- Tình huống có vấn đề
- Tình huống sự phạm

2. Phân loại tình huống sự phạm:

Cũng như tình huống, THSP có nhiều cách phân loại khác nhau.

2.1. Dựa vào chức năng của GV khi tham gia các hoạt động giáo dục HS.

Trong công tác giáo dục HS, người giáo viên cùng một lúc thực hiện nhiều chức năng như: Quản lý toàn diện HS; Thiết kế phương hướng, kế hoạch giáo dục HS; Xây dựng tập thể HS; Phối hợp với các lực lượng giáo dục; Kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục HS v.v... Nên sẽ có những tình huống tương ứng như

Chức năng của GV trong giáo dục IIS

TII trong quản lý toàn diện IIS

TH trong thiết kế phương hướng và XD kế hoạch giáo dục HS

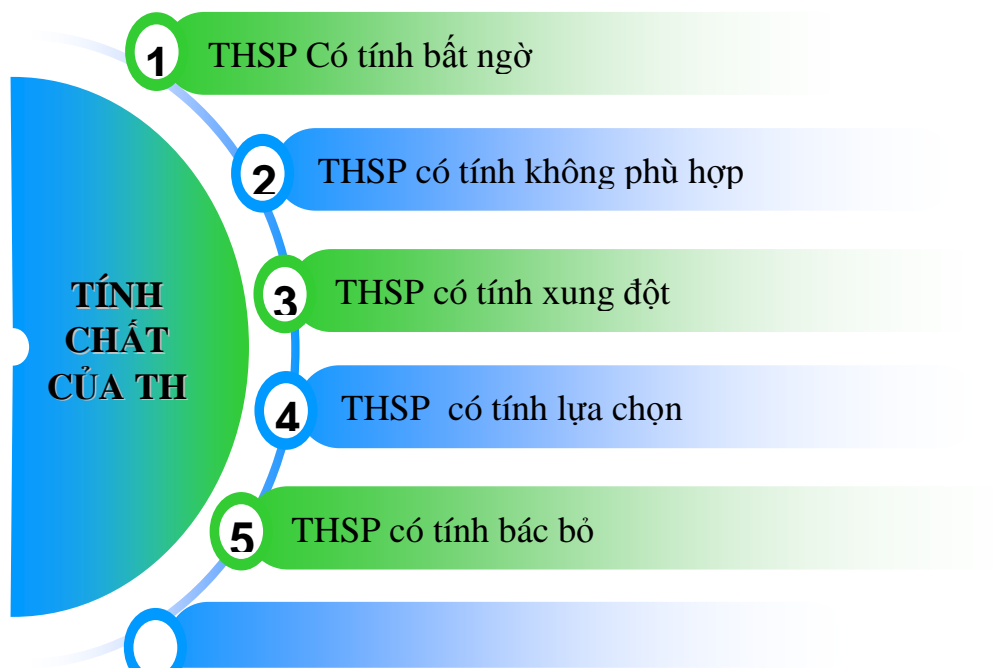
TH trong việc xây dựng tập thể HS.

TH trong việc phối hợp các lực lượng giáo dục.

2.2. Dựa vào biểu hiện của tình huống nói chung và THSP nói riêng bao gồm

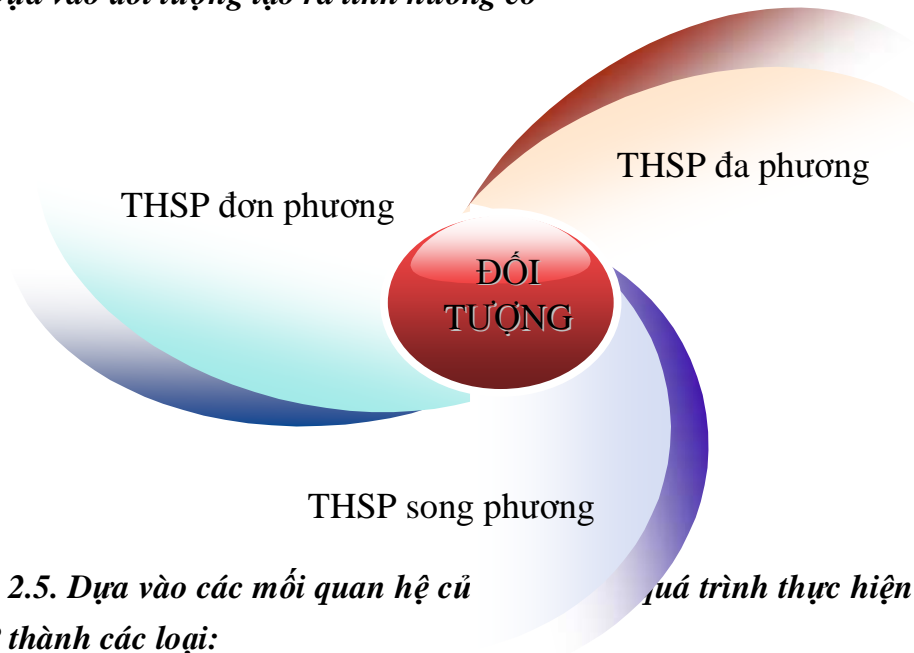
THSP đã	TH trong việc kiểm tra, đánh giá hoạt động giáo dục HS.
THSP không nguy hiểm	THSP nguy hiểm
THSP tích cực	THSP tiêu cực
THSP mà vấn đề trong tình huống đã được giải quyết	THSP mà vấn đề trong tình huống chưa được giải quyết

2.3. Dựa vào tính chất của tình huống nói chung và THSP nói riêng bao gồm

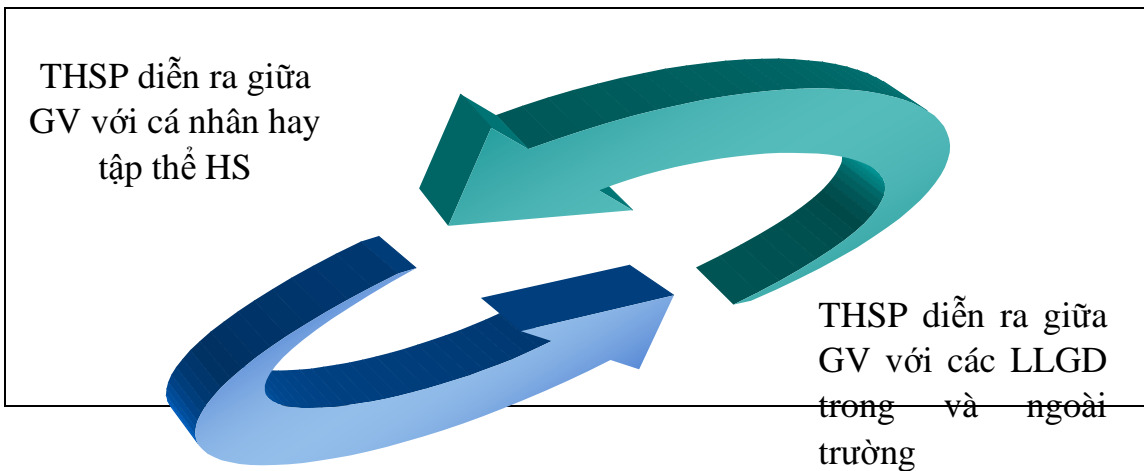

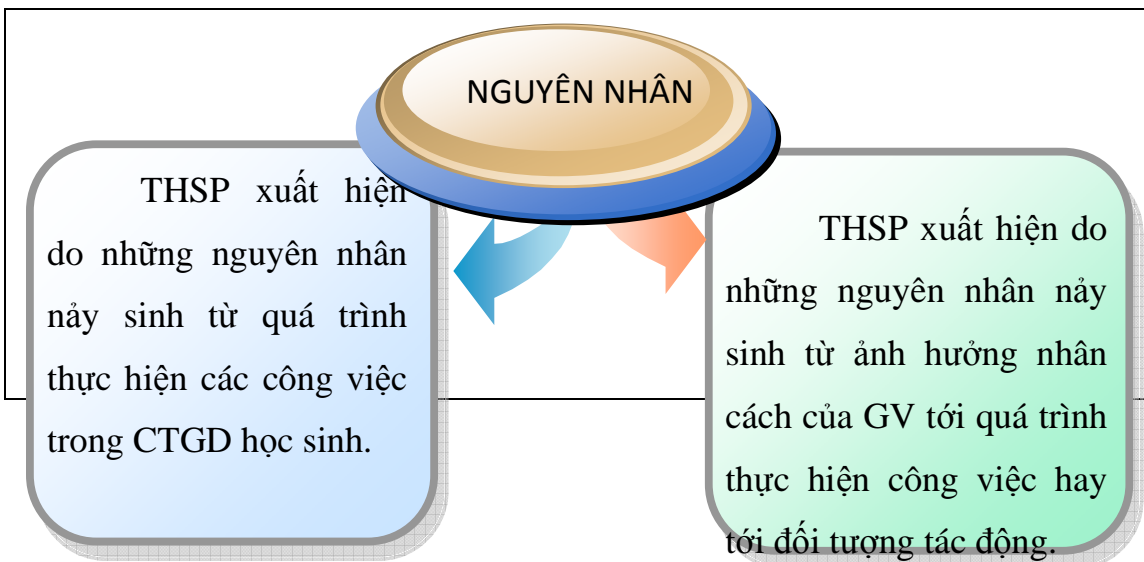
2.4. Dựa vào đối tượng tạo ra tình huống có

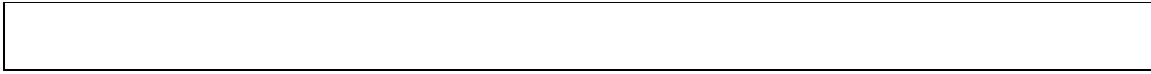

2.5. Dựa vào các mối quan hệ chủ yếu trong quá trình thực hiện CTGD học sinh có thể phân THSP thành các loại:

2.6. Dựa vào nguyên nhân gây nên tình huống có thể phân THSP trong CTGD học sinh thành các loại như:

Như vậy là trong công tác giáo dục HS của GVCN có nhiều loại tình huống khác nhau tùy theo từng tiêu chí phân loại. Tuy nhiên sự phân loại này chỉ mang ý nghĩa tương đối vì trong loại tình huống này lại có loại tình huống khác. Tổng hợp các cách phân loại đó, trong tài liệu này giới thiệu các loại tình huống sau

1. THSP có liên quan đến việc tìm hiểu tình hình HS
2. THSP có liên quan đến việc xây dựng tập thể, quản lý HS
3. THSP có liên quan đến việc giáo dục toàn diện HS (Trong giờ học chính khóa và hoạt động ngoài giờ lên lớp)
4. THSP có liên quan đến việc đánh giá HS
5. THSP có liên quan đến việc phối hợp với các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường để quản lý, giáo dục HS (đoàn thể, phụ huynh học sinh v.v...)
6. THSP có liên quan đến việc giáo dục HS cá biệt

**XỬ LÝ TÌNH HUỐNG
SỰ PHẠM**

Mục tiêu

- Phân tích được các hướng tiếp cận và giải quyết tình huống.
- Xác định được qui trình giải quyết tình huống sự phạm.

Các hoạt động

NHIỆM VỤ

Làm việc nhóm

Trao đổi trong nhóm trả lời câu hỏi

Giải quyết tình huống theo cấu trúc hệ thống(cấu trúc chặt chẽ theo qui trình) với giải quyết tình huống theo sự sáng tạo (thoát khỏi lí lẽ logic) có mâu thuẫn với nhau không? Vì sao? Cho ví dụ minh họa

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

Tiếp cận là hệ phương pháp, nó thuộc phạm trù phương pháp. Trong việc nghiên cứu và xử lý THSP có thể tiếp cận theo 3 hướng

1. Tiếp cận hệ thống hay còn gọi là tiếp cận hệ thống – cấu trúc

Tiếp cận hệ thống là cách thức xem xét đối tượng như một hệ thống toàn vẹn phát triển động, tự sinh thành và phát triển thông qua giải quyết những mâu thuẫn nội tại do sự tương tác hợp qui luật của các thành tố. (Chuyên đề lí luận dạy học , Nguyễn Ngọc Quang)

Theo tiếp cận này, đối tượng nghiên cứu phải được coi như một hệ thống toàn vẹn, thống nhất, được điều khiển: nó bao gồm nhiều thành tố luôn luôn tương tác với nhau theo một qui luật riêng và tạo ra từ sự tương tác một chất lượng mới. Sự hoạt động của mỗi bộ phận sẽ có ảnh hưởng ở mức độ khác nhau đến hoạt động của bộ phận khác.

Như vậy để tìm hiểu THSP theo cách tiếp cận này có thể thực hiện qua các vấn đề cơ bản sau

- Thu thập thông tin
  - Về vấn đề nảy sinh trong tình huống
  - Về nguyên nhân của tình huống
- Nghiên cứu và tìm kiếm giải pháp hợp lý

Để giải quyết THSP theo cách tiếp cận này người giáo viên có thể thực hiện theo qui trình

- Xác định tình huống
- Phát hiện vấn đề
- Phát hiện các yếu tố liên quan đến tình huống
- Tìm cách giải quyết
- Giải quyết tình huống

2. Tiếp cận hoạt động

Con người với tư cách vừa là chủ thể vừa là sản phẩm của hoạt động. Trong hoạt động và bằng hoạt động con người trở thành nhân cách (nhân cách hình thành và phát triển trong hoạt động và bằng hoạt động). Hoạt động có hai đặc điểm có tính phạm trù đó là tính đối tượng và tính chủ thể. Trong đó chủ thể của hoạt động vươn tới chiếm lĩnh đối tượng. Chính nhu cầu của chủ thể muốn chiếm lĩnh đối tượng một cách tự giác, tích cực, tự lực tạo thành hệ toàn vẹn.

Như vậy để tìm hiểu THSP theo cách tiếp cận này có thể thực hiện qua hai hoạt động cơ bản của quá trình giáo dục

- Hoạt động của giáo viên với vai trò chủ đạo đó là người tổ chức, điều khiển và kiểm tra đánh giá v.v..... quá trình giáo dục.
- Hoạt động của học sinh với vai trò vừa là đối tượng tác động của giáo viên vừa là người tự giáo dục, tự nhận thức, đó là người tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo trong hoạt động

3. Tiếp cận sáng tạo:

Cách tiếp cận sáng tạo là con đường tìm kiếm cách mô tả, giải thích, dự đoán và kiến nghị.... các vấn đề con người và xã hội thông qua nghiên cứu .....

Theo cách tiếp cận này, khi giải quyết tình huống sư phạm người giáo viên sẽ:

- Thoát ra khỏi lý lẽ lôgic khi đánh giá tình huống
- Sử dụng tư duy sáng tạo
- Tiếp cận tình huống từ nhiều góc độ khác nhau

Vì vậy khi giải quyết THSP người giáo viên cần:

- Tin tưởng mình có khả năng giải quyết.
- Lập tức nắm lấy linh cảm
- Không thỏa mãn với một cách giải quyết tình huống

- Suy nghĩ nhiều phương án
- Đặt mình vào các vị trí khác nhau để tìm hiểu
- Thường xuyên tự hỏi mình
- Tin tưởng mình có thể giải quyết được.
- V.v.....

HD

TÌM HIỂU QUI TRÌNH GIẢI QUYẾT THSP

NHIỆM VỤ

Làm việc nhóm

- Trao đổi trong nhóm giải quyết bài tập

1. Tìm điểm chung của các qui trình đã đưa ra

2. Xây dựng một tình huống và giải quyết tình huống đó theo qui trình (tùy chọn)

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

1. Cấu trúc tình huống sự phạm

Cấu trúc của THSP bao gồm ba yếu tố: cái đã biết hay khả năng sẵn có của chủ thể có liên quan đến vấn đề cần giải quyết trong THSP; cái chưa biết cần phải tìm kiếm để có thể giải quyết được vấn đề trong THSP và trạng thái tâm lí của chủ thể trong THSP.

1.1. Cái đã biết trong THSP

Cái đã biết trong THSP chính là những tri thức, kinh nghiệm và kĩ năng vốn có của nhà giáo dục có liên quan đến vấn đề cần giải quyết trong tình huống. Cái đã biết đó khiến họ cảm thấy vấn đề trong tình huống dường như quen quen, dường như đã gặp ở đâu đó trong các hoạt động dạy học và giáo dục của họ rồi. Cho nên, chính cái đã biết trong tình huống đó tựa như là cơ sở ban đầu định hướng nhà giáo dục quan tâm đến tình huống hay phát hiện ra tình huống trong sự muôn hình, muôn vẻ của thực tiễn giáo dục học sinh. Nếu một tình huống trong thực tiễn giáo dục học sinh hoàn toàn xa lạ, hay nói cách khác, nếu chủ thể giải quyết tình huống chưa hề có một kinh nghiệm SP (kinh nghiệm dạy học, giáo dục HS) nào có liên quan đến vấn đề trong tình huống, thì tình huống đó sẽ không được chủ thể giải quyết tình huống quan tâm, phát hiện và như vậy thì tình huống đó không được coi là THSP đối với chủ thể giải quyết.

1.2. Cái chưa biết cần tìm trong THSP

Cái chưa biết trong THSP là những tri thức, kĩ năng... về giáo dục HS nói chung của nhà giáo dục có liên quan đến vấn đề cần giải quyết trong THSP mà họ chưa biết. Cái chưa biết đó khiến họ cảm thấy vấn đề cần giải quyết trong tình huống dường như xa lạ, khiến họ lúng túng chưa biết cách giải quyết vấn đề đó ra làm sao, khiến họ muốn biết, muốn khám phá ra nó để giải quyết được vấn đề. Chính vì lẽ đó, cái chưa biết cần tìm kiếm trở thành yếu tố trung tâm trong THSP, trở thành yếu tố kích thích hoạt động tìm tòi, sáng tạo. Đối với người giáo viên, điều chưa biết này là ẩn số có tính khái quát. Đó có thể là một lí luận (một nguyên tắc, một nội dung, một phương pháp...) hay một kĩ năng SP nào đó... mà nhà giáo dục cần phải biết. Để từ việc khám phá ra ẩn số chung đó, nhà giáo dục có thể liên hệ, vận dụng nó nhằm giải quyết các tình huống cụ thể có vấn đề cùng loại trong công tác của mình.

1.3. Trạng thái tâm lí trong THSP

Trạng thái tâm lí trong THSP là những lúng túng về lí thuyết và thực hành xuất hiện ở nhà giáo dục khi họ cần giải quyết vấn đề trong tình huống. Những lúng túng đó kích thích lòng mong muốn và tính tích cực hoạt động tìm tòi, phát hiện mang tính hưng phấn ở nhà giáo dục và khi hoạt động đạt được hiệu quả, trong họ xuất hiện niềm hạnh phúc của sự tìm tòi, phát hiện. Đây là đặc trưng cơ bản của THSP.

Vận dụng quan điểm của một số tác giả, nhất là của Phan Thế Sùng và Lưu Xuân Mới khi nghiên cứu vấn đề này để xem xét, cho thấy, trạng thái tâm lí đó được đặc trưng bởi:

- Thể năng tâm lí của nhu cầu hiểu biết những kinh nghiệm về công tác giáo dục học sinh; tính tích cực hoạt động tìm tòi.

- Thể năng tâm lí của nhu cầu hiểu biết những kinh nghiệm về công tác giáo dục học sinh.

Trong quá trình giáo dục ở trường tiểu học , sau khi mâu thuẫn về công tác giáo dục học sinh cần giải quyết trong THSP được GV phát hiện và chấp nhận, họ sẽ có nhu cầu bức thiết muốn giải quyết mâu thuẫn đó: Nhu cầu này thể hiện dưới dạng các câu hỏi, thắc mắc, ngạc nhiên hay sự trăn trở

2. Qui trình giải quyết tình huống sư phạm

Khi tìm hiểu về qui trình để giải quyết TH nói chung và THSP nói riêng cũng có nhiều quan điểm khác nhau.

Theo **Garvin, D.A.** trước một tình huống, cần giải quyết, người đi giải quyết tình huống sẽ phải lần lượt trải qua các bước như sau:

1. Đọc tình huống và xác định những vấn đề cốt yếu mà người ra quyết định đương đầu

2. Xác định những dữ liệu cần thiết để phân tích các vấn đề và tổng hợp thành giải pháp

3. Đưa ra phân tích và so sánh các giải pháp khác nhau

Tác giả Kaiser cũng đã đưa ra một mô hình 6 bước được xem như là cấu trúc lý tưởng cho việc tiến trình thực hiện giải quyết tình huống

Tiếp cận tình huống   Hương hướng hành động

Thu thập thông tin

Nghiên cứu tình huống

Ra quyết định

Bảo vệ quan điểm

Điễm qua một số qui trình giải quyết tình huống, chúng ta có thể thấy để giải quyết tình huống sư phạm cần thực hiện theo qui trình sau:

Bước 1: Xác định vấn đề

Bước 2: Thu thập thông tin và dữ kiện thích hợp

- * Xem xét các thông tin và các dữ kiện có sẵn. Thu thập thêm dữ kiện mới qua khảo sát....
- * Sắp xếp, phân tích xử lý dữ kiện
  - Nhận biết chứng cứ cần thiết; Thu thập chứng cứ; Sắp xếp chứng cứ (chuyển dịch, giải thích, phân loại)
  - Phân tích chứng cứ

Bước 3: Xây dựng các giả thuyết và chọn giải pháp

Tìm tòi các mối quan hệ khác nhau để đưa ra các suy luận logic; Phát biểu các giả thuyết

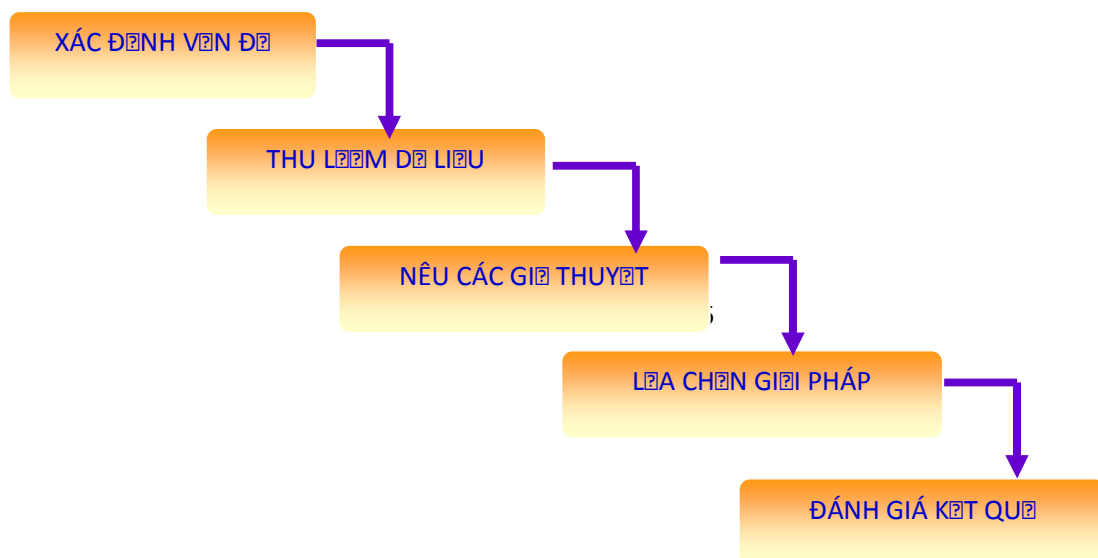
Bước 4: Lựa chọn giải pháp

Tìm kiếm các mối quan hệ có liên quan trong tình huống; tìm điễm giống và khác nhau giữa các giải pháp và lựa chọn giải pháp tốt nhất

Bước 5: Đánh giá kết quả, đưa ra kết luận và áp dụng

Đưa ra kết luận, thử nghiệm để xem xét chứng cứ mới và khái quát hóa kết quả

Qui trình trên có thể tóm tắt qua sơ đồ

BÀI TẬP XỬ LÝ TÌNH HUỐNG SỰ PHẠM

Mục tiêu

- Giải quyết được các tình huống sự phạm trong hệ thống bài tập.
- Xây dựng được các bài tập tình huống sự phạm theo yêu cầu và giải quyết được các bài tập đó

Các hoạt động

GIẢI QUYẾT CÁC BÀI TẬP THSP

NHIỆM VỤ

Làm việc nhóm

Trao đổi trong nhóm thực hiện các yêu cầu

Dựa vào loại tình huống của nhóm.

1. Mỗi thành viên trong nhóm đưa ra nhận xét về cách giải quyết trong tình huống và đưa ra cách giải quyết của bản thân.
2. Liệt kê các ý kiến của nhóm.
3. Tổng hợp báo cáo

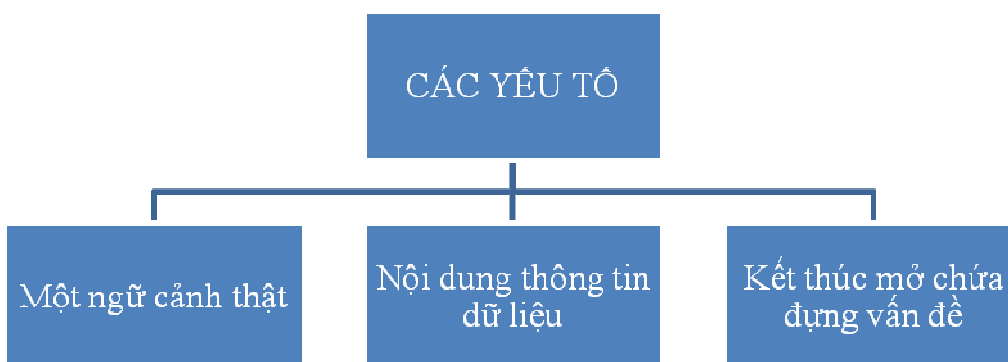

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

1. Quy trình giải quyết các bài tập tình huống sư phạm

1.1. Cấu trúc của tình huống

Các tình huống sư phạm có thể diễn đạt qua các hình thức khác nhau như trực tiếp dưới dạng một câu hỏi hay được gián tiếp truyền tải đến người học qua các cách giải quyết v.v..., thì nói một cách đơn giản, giải quyết tình huống là đặt ra cho người học câu hỏi “*Bạn sẽ làm gì trong tình huống này?*”. Do đó, một tình huống sư phạm bao gồm có ba yếu tố cơ bản sau

[Christensen, C. (1981)].

Trong đó:

Một ngữ cảnh thật: Các tình huống sư phạm thường được thiết kế trên nền một ngữ cảnh có thật. Tuy nhiên, một số chi tiết có thể được điều chỉnh nhằm đơn giản hoá tình huống hay nhằm phục vụ tốt hơn khả năng liên hệ tình huống với lý thuyết và quá trình vận dụng tri thức của người học. Nói một cách khác, cho dù có thực hay được sáng tác ra thì tình huống sư phạm phải độ tin cậy cao. Một khi người học bắt đầu nghi ngờ về tính thực của tình huống, sự chú ý và làm việc nghiêm túc của họ sẽ giảm và việc thực hiện giải quyết tình huống sẽ không còn phát huy được tác dụng của nó.

Nội dung thông tin và dữ kiện: Một tình huống sự phạm được xây dựng không chỉ đưa cho người học vấn đề mà còn cung cấp cho họ những thông tin cần thiết để giải quyết được vấn đề ấy. Những dữ liệu ở đây có thể chỉ đơn giản là những chi tiết, dữ kiện được diễn đạt bằng lời, hình ảnh minh họa, một đoạn băng... hay bất cứ một tư liệu nào khác có thể trợ giúp người học trong quá trình giải quyết tình huống

Một kết thúc mở chứa đựng vấn đề: Vấn đề là trung tâm, là hạt nhân của tình huống. Vấn đề gợi ra, khiêu khích, đòi hỏi người giải quyết phải tìm tòi, suy nghĩ, phân tích, so sánh, đánh giá để giải quyết tình huống. Chính vì thế, hầu hết các tình huống đều có một kết thúc mở dưới dạng một câu hỏi nhằm hướng người học đến vấn đề cần giải quyết cũng như nhằm tạo điều kiện cho người học có thể tiếp cận và giải quyết vấn đề theo nhiều phương hướng khác nhau chứ không bị gò bó, ép buộc đi theo một phương hướng cụ thể nào cả.

1.2. Qui trình :

Bước 1: Định hướng – xác định các dữ kiện

- Nhận định bài tập tình huống thuộc loại nào
- Phân tích dữ kiện, xác định các dữ kiện quan trọng chủ yếu
- Tìm ra yêu cầu cần giải quyết. Định hướng cách giải quyết

Bước 2: Nêu vấn đề cần giải quyết

- Nêu vấn đề cần giải quyết; Giải quyết ở mức nào
- Vấn đề chủ yếu là gì? Con đường giải quyết vấn đề (dựa vào tri thức, kinh nghiệm, các thao tác tư duy sự phạm)

Bước 3: Đưa ra giả thuyết

- Nêu một số giả thuyết
- Chọn một giả thuyết hợp lý nhất

Bước 4: Chứng minh giả thuyết

- Trình bày lập luận bằng cách vận dụng thao tác tư duy
- Chứng minh mặt đúng

Bước 5: Kiểm tra, đánh giá

- Dựa vào giả thuyết và thang đánh giá để đối chiếu mặt đúng. Mặt chưa đúng.
- Nêu kết quả

Bước 6: Rút ra kết luận, khẳng định giả thuyết

- Khẳng định giả thuyết
- Đề phòng, dự đoán nhưng hành vi lệch lạc
- Rút ra bài học kinh nghiệm

2. Xử lý các tình huống sư phạm

Như đã trình bày ở mục phân loại tình huống, trong phần này chúng tôi đưa ra các tình huống theo các nhiệm vụ của người giáo viên chủ nhiệm ở tiểu học.

2.1. THSP có liên quan đến việc tìm hiểu tình hình HS

MẸ BẠN VỪA MẤT

Nguyễn Văn Sơn là học sinh lớp 4. Sơn nghỉ học đã gần một tuần nay mà lớp chưa rõ lý do. Trong tiết sinh hoạt lớp cuối tuần, Cô M - giáo viên chủ nhiệm hỏi:

- Em nào ở gần nhà bạn Sơn ?
- Thưa thầy em ạ! Bạn Tuấn đứng lên trả lời.
- Em có biết vì sao bạn Sơn lại nghỉ học không? Thầy hỏi tiếp.
- Thưa thầy, bạn Sơn chỉ còn mẹ, mà mẹ bạn ấy lại vừa mới mất ạ! Tuấn đáp giọng buồn buồn.

Câu hỏi

- ***Cô chủ nhiệm lớp đã quản lý học sinh tốt chưa?***
- ***Bài học nào nên rút kinh nghiệm từ tình huống này?***

THẦY ĐAU BIẾT...

Đã vào giờ học được 15 phút, Thắng mới rụt rè xin vào lớp. Thầy chủ nhiệm lớp 5C với gương mặt tức giận quay ra và quát:

- Đứng ngoài đó.

Thắng chưa kịp nói gì thì thầy đã nói tiếp:

- Em sẽ không được vào lớp ngày hôm nay, vì em đã đi học muộn 3 buổi trong tuần này rồi.

Nói xong, thầy quay vào giảng bài tiếp mà không để ý đến hôm đó trời rất lạnh.

Thắng im lặng, co ro ngoài cửa lớp. Cả lớp nhìn bạn ái ngại. Thầy có biết đâu mẹ Thắng đang nằm viện, bố thắng lại đi làm xa chưa về kịp. Thắng vừa phải lo cho mẹ lại vừa phải lo cho em nhỏ còn đang học lớp một nên đi học muộn.

Câu hỏi

- *Cái sai của thầy chủ nhiệm trong tình huống này là ở chỗ nào?*
- *Bài học cần thiết nào nên rút ra từ tình huống này?*

2. 2. THSP có liên quan đến việc xây dựng tập thể, quản lý HS

“THƯA CÔ.... EM BỊ MẤT TIỀN”

Hồi trống báo hiệu tiết học sau giờ ra chơi vang lên. Cô giáo bước vào lớp và bắt đầu bài giảng. Nhưng bài học mới chỉ bắt đầu được vài phút thì một học sinh đứng lên nói thất thanh “thưa.. ưa..ưa..cô, em bị mất tiền ạ. Em mang tiền đi để đóng tiền may đồng phục. Sau giờ ra chơi vào em không thấy đâu”.

Cả lớp nhón nháo, em học sinh bị mất tiền không ngừng khóc. Nếu bạn là giáo viên đó bạn sẽ làm gì?

1. Yêu cầu học sinh đó ngồi xuống và nói: “tiền em mang đi thì phải cất giữ cẩn thận chứ. Bây giờ mất rồi cô biết làm thế nào”
2. Ngừng ngay bài giảng để “truy tìm thủ phạm”
3. Khuyến em học sinh bình tĩnh, rồi dạy tiếp. Dành thời gian cuối giờ để giải quyết.

Câu hỏi:

- *Phân tích ưu và nhược của mỗi cách giải quyết*
- *Trình bày cách giải quyết của bạn*

CUỘC TRANH CÃI

Vào giờ học, khi bạn đang viết đầu bài lên bảng thì thấy ở dưới lớp có tiếng tranh cãi nhau rất to

- Cậu lấy bút của tớ
- Tớ có lấy bút của cậu đâu
- Lúc nãy tớ thấy vừa khen bút của tớ đẹp mà bây giờ không thấy đâu nữa.

Câu hỏi:

Trước tình huống đó bạn sẽ làm gì? Vì sao

2.3.THSP có liên quan đến việc giáo dục toàn diện HS (Trong giờ học chính khóa và hoạt động ngoài giờ lên lớp)

TẬP VIẾT LẠI

Bạn mới được phân công dạy một lớp trong trường. Trong tiết đầu tiên lên lớp, vừa viết lên bảng vài chữ thì bên dưới có tiếng học sinh nói to.

Chữ thầy xấu quá, thầy về tập viết lại đi.

Câu hỏi:

- *Trong tình huống trên bạn nên giải quyết như thế nào*
- *Bài học kinh nghiệm rút ra từ tình huống đó*

“HAI.BA....”

Trong giờ âm nhạc, một cô giáo dạy hát cho học sinh. Cứ mỗi khi cô bắt nhịp một câu hát “Kìa chú là chú ếch con, có hai là hai mắt tròn” hai ba để cho học sinh hát theo, thì luôn luôn có một học sinh hát “Kìa chú là chú ếch con có hai là hai mắt tròn hai ba”.

Câu hỏi:

- *Nếu bạn là người giáo viên đó bạn làm như thế nào?*
- *Nếu bạn không dạy môn đó nhưng khi biết việc đó, bạn sẽ góp ý gì cho giáo viên đó*

NHẦM

Trong giờ lên lớp, bạn phát phiếu học tập cho HS. Khi vừa phát xong, lên bàn giáo viên bạn phát hiện đã phát nhầm bài tập. Bạn giải quyết như thế nào:

Cách 1: Xin lỗi HS và đi thu lại bài tập đó và phát lại bài tập theo yêu cầu

Cách 2: - Bạn yêu cầu HS xem bài tập vừa phát và hỏi học sinh phát hiện được điều gì?

- Yêu cầu HS bảo quản bài tập đó để hoạt động sau sẽ dùng
- Phát bài tập đúng với yêu cầu.

Câu hỏi:

- *Bạn sẽ chọn cách giải quyết nào? Vì sao*
- *Ngoài 2 cách trên bạn có cách giải quyết khác không*

CÔ ĐÃ SAI

Trong giờ sinh hoạt tập thể, cô giáo tổ chức cuộc thi đố vui có thưởng (phần câu hỏi và đáp án do cô giáo chuẩn bị) Sau khi đọc câu hỏi, cô giáo gọi học sinh trả lời, một học sinh trả lời đúng rồi mà cô cứ bắt trả lời lại nhiều lần với lý do gần đúng rồi. Các em học sinh trong lớp vẫn ngoan ngoãn đưa tay xin trả lời. Các câu trả lời sau của các em có sửa chút ít về ngôn từ nhưng nội dung vẫn không thay đổi. Cô giáo vẫn cho là chưa đúng. Cả lớp bắt đầu xôn xao. Nghi ngờ cô xem lại câu hỏi và đáp án trả lời mới thấy mình đã sai.

Trong tình huống đó có thể có hai cách giải quyết:

- 1. Cô cố tình nói là sai để thử các em.
- 2. Cô đã nhầm và các em đúng. Tất cả các em trả lời đúng đều xứng đáng nhận phần thưởng.

Câu hỏi:

Bạn sẽ chọn cách giải quyết như thế nào? Vì sao

2.4. THSP có liên quan đến việc đánh giá HS**CÔ CHẤM ĐIỂM KHÔNG CÔNG BẰNG!**

Khi tan học, cô giáo chủ nhiệm nghe thấy hai học sinh lớp mình nói nói chuyện với nhau: Hôm nay bạn Hoa đọc thế mà cô cũng cho điểm 10, trong khi bạn Thủy đọc tốt hơn lại chỉ được 8 điểm. Đúng là cô không công bằng.

Câu hỏi

- *Bạn nên xử lí ra sao khi nghe học sinh nói như vậy?*
- *Bài học rút ra từ tình huống trên là gì*

ĐƯỢC KHEN KHI ĐI HỌC MUỘN

Đầu năm cô Hoa đã cho học sinh tìm hiểu nội qui trong đó có qui định không được đi học muộn. Và cô đã thống nhất với cả lớp, nếu đi học muộn sẽ bị phạt. Trong những tuần tiếp theo cô Hoa thực hiện đúng qui định đó, ai đi học muộn đều bị phạt. Hôm nay khi có một học sinh đi học muộn, sau khi hỏi lý do cô Hoa lại tuyên dương em trước lớp. Lúc đó cả lớp đều “nhao nhao” thắc mắc.

Câu hỏi

- Theo bạn vì sao cô Hoa lại làm như vậy?
- Trong trường hợp đó bạn sẽ giải quyết tình huống đó như thế nào?

2.5. THSP có liên quan đến việc phối hợp với các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường để quản lí, giáo dục HS (đoàn thể, phụ huynh học sinh v.v...)

PHỤ HUYNH BAO CHE KHUYẾT ĐIỂM CHO CON

Dũng được gia đình nuông chiều. Em ham chơi, nhiều lần đi học muộn, vi phạm nội qui làm ảnh hưởng đến lớp. Trong lớp hay nói chuyện, làm việc riêng.... Nhiều lần giáo viên chủ nhiệm lớp nhắc nhở mà em chưa sửa chữa khuyết điểm. Giáo viên chủ nhiệm lớp buộc phải mời gia đình em đến gặp để trao đổi tìm biện pháp giúp đỡ em. Khi gặp giáo viên chủ nhiệm, gia đình lại có thái độ bao che khuyết điểm cho con. Họ đưa ra đủ lí do: nào con đi học muộn, hay không chuẩn bị bài do bận công việc gia đình...

Câu hỏi

Trước tình trạng như vậy, giáo viên chủ nhiệm lớp nên có cách tác động đến gia đình và bản thân em Dũng như thế nào cho có hiệu quả?

TÂM SỰ

Trang là một học sinh khối lớp 5 có năng khiếu hát. Nhà trường quyết định đưa em vào danh sách đội tuyển văn nghệ của trường. Nhưng khi em báo tin vui với cha mẹ em thì cha mẹ em kiên quyết không đồng ý mà chỉ muốn em tập trung vào việc học các môn học vì năm nay là năm cuối cấp. Em rất buồn và muốn bạn, giáo viên chủ nhiệm, giúp đỡ em thuyết phục bố mẹ.

Câu hỏi:

1. Bạn có đồng quan điểm với bộ mẹ của em Trang không? Vì sao
2. Bạn sẽ thuyết phục cha mẹ của em Trang như thế nào

“CÀNG HỌC CÀNG NGU”

Bạn là giáo viên chủ nhiệm lớp 2. Một hôm đến thăm gia đình học sinh, vì mấy hôm nay em không đi học. Khi chuẩn bị gõ cửa để vào nhà thì nghe thấy trong nhà tiếng phụ huynh đang mắng học sinh “Thầy cô giáo dạy như thế nào mà sao càng đi học, càng học nhiều lại càng ngu đi thế này”

Câu hỏi:

- *Bạn suy nghĩ gì về câu nói của phụ huynh?*
- *Trong tình huống đó bạn sẽ giải quyết như thế nào?*

2.6. THSP có liên quan đến việc giáo dục HS cá biệt

“NGHỈ HỌC”

Trong lớp của cô Hồng có một học sinh bị bệnh “tự kỷ”, trong các tiết học em không học được gì chỉ ngồi chơi một mình. Giờ ra chơi em thường xuyên bị các bạn trêu chọc. Khi biết tình hình đó, phụ huynh của em xin phép cho em nghỉ không đi học nữa. Cô Hồng rất mừng vì thế là “thoát nợ” nên đồng ý với gia đình ngay.

Câu hỏi:

- *Bạn có tán thành cách giải quyết của cô Hồng không? Vì sao*
- *Nếu là các bộ quản lý của cô Hồng, bạn sẽ làm gì*

ĐIỂM KIỂM TRA

Trong khi chấm bài kiểm tra, bạn thấy bài làm có bài của em Hùng là một trường học sinh học ở mức độ trung bình nhưng bài kiểm tra lại rất tốt, đạt điểm 10, trong khi bài kiểm tra cũng có bài tương đối khó.

Câu hỏi:

- *Bạn có suy nghĩ gì với trường hợp đó không hay vẫn chấm điểm như bình thường?*
- *Khi trả bài kiểm tra bạn xử lý như thế nào?*

HD

XÂY DỰNG BÀI TẬP THSP

NHIỆM VỤ

Làm việc cá nhân

- Bằng kinh nghiệm của bản thân, đưa ra các yêu cầu khi xây dựng tình huống.
- Đánh giá các yêu cầu khi xây dựng tình huống trong tài liệu. Từ đó đưa ra nhận xét về việc vận dụng vào trong thực tiễn

Làm việc nhóm

Trao đổi trong các nhóm thực hiện yêu cầu

Nhóm 1: Xây dựng 3 tình huống sau đó chuyển cho nhóm 2

Nhóm 2: Đưa ra cách giải quyết và chuyển cho nhóm 3

Nhóm 3: Đánh giá tình huống và cách giải quyết tình huống của nhóm 1 và 2; Đưa ra 3 tình huống chuyển cho nhóm tiếp theo

(Tiếp tục như vậy theo số lượng các nhóm và ngược lại)

THÔNG TIN CHO HOẠT ĐỘNG

1. Yêu cầu khi xây dựng bài tập THSP.

Khi xây dựng bài tập THSP trong công tác của người giáo viên chủ nhiệm cần tuân thủ các yêu cầu chung của việc xây dựng từng THSP cũng như xây dựng hệ thống THSP. Các yêu cầu đó là:

1.1. THSP được xây dựng phải phù hợp và phục vụ cho việc thực hiện mục đích, nhiệm vụ giáo dục học sinh

Đây là yêu cầu quan trọng nhất, đảm bảo cho quá trình xây dựng từng THSP đi đúng hướng. Yêu cầu này đòi hỏi THSP phải chứa đựng những thông tin có liên quan đến tri thức, kinh nghiệm về công tác giáo dục học sinh của giáo viên chủ nhiệm lớp, để trong quá trình giải quyết tình huống, giáo viên sẽ có cơ hội hình thành, củng cố, phát triển trí thức, kỹ năng và thái độ cần thiết, phù hợp với công tác giáo dục HS ở nhà trường tiểu học.

1.2. THSP phải mang tính khái quát.

Tính khái quát trong tình huống thể hiện ở chỗ, việc giải quyết những tình huống này phải mang lại cho GV những bài học kinh nghiệm, những kỹ năng chung để từ đó GV có thể vận dụng giải quyết những vấn đề cùng loại hoặc có liên quan thể hiện trong các tình huống muôn màu muôn vẻ của thực tiễn công tác giáo dục HS ở tiểu học.

1.3. THSP phải mang tính phổ biến.

THSP phải chứa đựng vấn đề bức xúc cần giải quyết, thường xảy ra trong công tác giáo dục HS của người GV ở trường tiểu học. Để từ việc giải quyết những tình huống này, GV sẽ có khả năng thích ứng nhanh chóng với các vấn đề cần giải quyết thông thường trong công tác giáo dục. Ngoài ra, cũng cần xây dựng cả những tình huống thỉnh thoảng hoặc ít khi gặp trong công tác giáo dục, để khi giải quyết những THSP, GV biết cách giải quyết nhiều loại THSP và sẽ không bị bất ngờ đối với bất kỳ loại tình huống nào có thể xảy ra trong hoạt động giáo dục.

1.4. THSP phải phù hợp với đặc điểm của nhà trường tiểu học Việt Nam

Nội dung và hình thức biểu hiện của tình huống phải vừa mang đặc trưng chung về con người, về các mối quan hệ,... của con người Việt Nam được thể hiện qua ngôn ngữ tiếng Việt, lại vừa phản ánh đặc trưng riêng về con người, về các mối quan hệ,... của con người mang tính địa phương được thể hiện trong ngôn ngữ địa phương. Điều này khiến cho tình huống trở nên gần gũi và có sức thuyết phục.

1.5. THSP được xây dựng phải gắn với thực tiễn CTGD học sinh ở tiểu học

Yêu cầu này được xây dựng trên cơ sở thống nhất giữa lý luận và thực tiễn trong quá trình giáo dục. Có thể sử dụng những tình huống giả định, những tình huống giáo dục đã xảy ra từ thời xa xưa, những tình huống về công tác giáo dục HS diễn ra ở các địa bàn khác nhưng đã biến đổi để phù hợp với thực tiễn với lớp, trường hay ở địa phương mình. Điều này đảm bảo việc giải quyết THSP không tách rời thực tiễn công tác giáo dục HS

1.6. THSP được đưa ra phải gây nên sự tranh cãi khi giải quyết.

Yêu cầu này đòi hỏi vấn đề trong tình huống được trình bày có ý nghĩa và liên quan đến công tác giáo dục mà GV cần nghiên cứu. Vấn đề đó có thể gây nên những xung đột về quan điểm giữa các GV và nó cho phép có nhiều con đường lựa chọn để trình bày vấn đề được giải quyết. Kết quả cuối

cùng của việc giải quyết tình huống không phải là đưa ra một đáp án đúng cho việc giải quyết một tình huống cụ thể nào đó mà quan trọng hơn là cung cấp cho GV những bài học kinh nghiệm chung về chiến lược giải quyết tình huống.

1.7. Trong khi giải quyết THSP không nên cung cấp sẵn một sự giải quyết vấn đề.

Nếu yêu cầu này được đảm bảo thì qua việc giải quyết tình huống GV có cơ hội để chia sẻ sự hiểu biết của họ về nội dung tình huống, về những định hướng giá trị của họ và những khía cạnh có khả năng xác thực và không xác thực của việc giải quyết mà họ đề xuất.

1.8. THSP được xây dựng trong công tác giáo dục HS phải đảm bảo tính hệ thống với sự phong phú, đa dạng.

Tình huống diễn ra trong công tác giáo dục HS là rất phong phú và đa dạng. Do vậy các THSP được xây dựng không phải là một tập hợp ngẫu nhiên mà là một hệ thống tình huống trong công tác giáo dục HS của người GV chủ nhiệm lớp với nhiều kỹ năng khác nhau

1.9. THSP phải được xây dựng với nhiều mức độ giải quyết khác nhau.

Có tình huống dễ giải quyết, có tình huống khó giải quyết, có tình huống đơn giản, có tình huống phức tạp, có tình huống trong đó chỉ chứa đựng một vấn đề, có tình huống trong đó chứa đựng nhiều vấn đề...

Hệ thống THSP được xây dựng như vậy mới có thể đáp ứng với logic nhận thức của SV trong quá trình học tập, đáp ứng nguyên tắc tăng dần mức độ luyện tập.

2. Xây dựng và giải quyết các tình huống sư phạm

Xây dựng và giải quyết 10 tình huống sư phạm theo yêu cầu tương ứng với các kỹ năng

1. THSP có liên quan đến việc tìm hiểu tình hình HS
2. THSP có liên quan đến việc xây dựng tập thể, quản lý HS
3. THSP có liên quan đến việc giáo dục toàn diện HS (Trong giờ học chính khóa và hoạt động ngoài giờ lên lớp)
4. THSP có liên quan đến việc đánh giá HS
5. THSP có liên quan đến việc phối hợp với các lực lượng giáo dục trong và ngoài trường để quản lý, giáo dục HS (đoàn thể, phụ huynh học sinh v.v...)
6. THSP có liên quan đến việc giáo dục HS cá biệt

